

संस्कृतबालादर्शो चतुर्थः पाठः ॥ ४ ॥

हंसाः

पद्मानि

इमे हंसाः ime haṁsāḥ।
These swans.

इमाः लताः imāḥ lataḥ।
These creepers.

इमानि पद्मानि imāni padmāni।
These lotuses.

ते गजाः te gajāḥ।
Those elephants.

ताः मालाः tāḥ mālāḥ।
Those garlands.

तानि फलानि tāni phalāni।
Those fruits.

हंसाः कूजन्ति = Swans cackle.

मालाः म्लायन्ति = The garlands wither.

पद्मानि स्फुटन्ति = Lotuses bloom.

बालाः गायन्ति = Boys sing.

गजाः गच्छन्ति = Elephants go.

लताः पुष्प्यन्ति = Creepers bear flowers.

अजाः तिष्ठन्ति = Goats stand.

पुष्पानि विकसन्ति = Flowers bloom.

फलानि पतन्ति = Fruits fall,

वृक्षाः फलन्ति = Trees bear fruits.

मुखानि लसन्ति = Faces shine.

बालाः पठन्ति = Boys read. \

क) प्रश्नाः

१। इमे के ? इमे हंसाः।

२। इमानि कानि? इमानि पद्मानि।

३। इमाः काः ? इमाः लताः। ४। के कूजन्ति ? हंसाः कूजन्ति।

५। कानि स्फुटन्ति ? पद्मानि स्फुटन्ति। ६। के गच्छन्ति ? गजाः गच्छन्ति।

७। के तिष्ठन्ति ? अजाः तिष्ठन्ति। ८। कानि पतन्ति ? फलानि पतन्ति।

९। काः म्लायन्ति ? मालाः म्लायन्ति। १०। काः गायन्ति? बालाः गायन्ति।

- ११। काः पुष्प्यन्ति ? लताः पुष्प्यन्ति ।
 १२। कानि विकसन्ति ? पुष्पानि विकसन्ति ।
 १३। कानि लसन्ति ? मुखानि लसन्ति ।
 १४। के पठन्ति ? बालाः पठन्ति ।

ख) Fill up the blanks with the forms " इदं- - - तत् " शब्दाः (words)

1. _____ कुसुमानि	(इमानि कुसुमानि) , (तानि कुसुमानि)
2. _____ लताः	(इमाः लताः) , (ताः लताः)
3. _____ वृक्षाः	(इमे वृक्षाः) , (ते वृक्षाः)
4. _____ गृहाणि	(इमानि गृहाणि) , (तानि गृहाणि)
5. _____ छात्राः	(इमे छात्राः) , (ते छात्राः)
6. _____ पर्णानि	(इमानि पर्णानि) (तानि पर्णानि)
7. _____ अचलाः	(इमे अचलाः) , (ते अचलाः)
8. _____ श्लोकाः	(इमे श्लोकाः) , (ते श्लोकाः)
9. _____ देवताः	(इमाः देवताः) , (ताः देवताः)

ग) Fill up the blanks with Present tense of the roots within brackets.

1. लताः _____ (म्लाय्) लताः म्लायन्ति ।	2. छात्राः _____ (पठ्) छात्राः पठन्ति ।
3. गजौ _____ (तिष्ठ्) गजौ तिष्ठतः ।	4. कन्याः _____ (गाय्) कन्याः गायति ।
5. फले _____ (पत्) फले पततः ।	6. बालाः _____ (नृत्य्) बालाः नृत्यन्ति ।

7. नृपाः _____ (जय) नृपाः जयन्ति । 8. मृगाः _____ (अट्) मृगाः अटन्ति ।
9. बालाः _____ (क्रीड्) । बालाः क्रीडन्ति । 10. वृक्षौ _____ (फल) वृक्षौ
फलतः ।

शब्दसंग्रहः śabdasaṅgrahaḥ = Vocabulary

हंसः *m* Swan

कूजन्ति *P.* cackle

पद्मं *n* lotus

स्फुटन्ति *P.* blooms

इमे *m* इमाः *f* इमानि *n* these

पर्णं *n* leaf

ते *m* ताः *f* तानि *n* those,

अचलः *m* mountain

के *m* काः *f* कानि *n* who,

देवता *f* goddess